

flutte mig til de nævnte ærede Talere, dog forekommer det mig, at Begyndelseslønnen for Andenlæreren er altfor lav, medens muligvis Slutningslønnen for Enelæreren er sat for højt. Andenlæreren Begyndelsesløn kan blive kun 500 Kr., medens Enelæreren Løn kan gaa op til 1,900 Kr., idet den højtærede Minister kan approbere den Takst, der er sat, og lægge 200 Kr. til. Mellem Lønninger paa 500 og 1,900 Kr. er der et vel stort Spillerum, og jeg haaber, at det Udvalg, der faar med Sagen at gøre, vil vide at raade Bod herpaa. Saa er der et andet Punkt, som jeg ønsker at omtale lidt, nemlig Friskolen. Det er vel berørt, men som jeg mener altfor lidt. Der er fremkommet varme Ord om Friskolen fra forskellige Sider, det skal jeg indrømme, men der er ikke gjort noget Forslag i den Retning. Der er heller ikke oplyst noget om, hvilken Betydning denne Friskole har for Kommuneskolen. Det er omtalt, hvad Betydning den har for sig selv og sin egen Bestaaen, men det stiller sig for mig saaledes, at den ogsaa har en temmelig stor Betydning for Kommuneskolen. Saa vidt jeg ved, undervises der i Friskolen noget over 2 pCt. af de skolepligtige Børn. Det er ganske vist ikke noget stort Antal, men Grunden er den, at de, der ønske at sætte deres Børn i Friskole, have vanskeligt ved at skaffe de fornødne Midler til Veje. Hvor lille Tilslutningen end har været til Friskolen hidtil, turde den dog være en gavnlig Spore for Statskolelærerne til at tage bedre fat paa deres Arbejde. Selv om vi have mange hæderlige og brave Lærere — og jeg tror gerne, at det store Flertal af vore Lærere er saadan — kan det dog ikke nytte at luffe Djæneve for, at der er nogle, der ikke ere saa gode, som de burde være. Selv om der kommer en Lønningsforbedring, tror jeg ikke, at den vil afhjælpe denne Mangel. Der vil ogsaa efter den være mindre gode Lærere. Jeg mener, at Friskolen vil være en gavnlig Spore for disse Lærere. Kendsgerningerne vise jo tillige, at det er ikke saa let at faa braget en Lærer som uduelig og ikke værdig til sit Embede. Før han faar det, er det ikke meget vanskeligt, men skal man vrage ham, efter at han har faaet det, gaar det næsten ikke. Man kender omtrent ikke et Tilfælde, hvor en Lærer er bleven affsat paa Grund af Uduelighed. Vi have vel Tilfælde, men de ere saa og sjældne. Naar Læreren først sidder i Sadlen, sidder han godt, og det har ofte bevirket, at den mindre samvittighedsfulde Lærer har røgtet sit Hverv paa en uheldig, ja daarlig Maade. Naar vi se paa Friskolebevægelsen, ville vi se, at der ganske vist er

enkelte Friskoler, der ere oprettede af religiøse eller politiske Grunde, men det er kun et lille Mindretal. Det store Flertal er oprettet, fordi de paagældende Forældre have forstaaet, at deres Børn fik en aldeles usvarlig Undervisning i den Skole, som de vare pligtige at gaa i. Det er de uduelige Skolelærere, der have tvunget Forældrene til at tage deres Børn ud og give dem privat Undervisning, som oftest med stor Bekostning. Nu ser det ud, som om denne Friskole næsten skal hemmes en Smule. Det kan nok være, at den faar Lov til at udvikle sig som forhen. Det skal jeg indrømme, at den kan efter Lovforslaget, men jeg havde troet, at naar vi skulde ind paa en Reform, saa skulde der tages langt mere Hensyn til Friskolen. Den bedste Maade, hvorpaa det kan ske, er den, at de paagældende Skolepenge komme til at følge Barnet, dog ikke med 1 Kr., men helst med 4 eller 5 Kr. Det vilde blive en Støtte for Friskolen og en grundig Spore for Statskolelærerne til at passe deres Arbejde. Jeg tror ikke, at en Statskolelærer, selv om hans Stilling bliver forbedret, gerne vil undvære de 100 Kr., som vilde gaa tabte, naar han mistede 20 Børn. I alt Fald vil en saadan Bestemmelse faa den store Betydning, at Skolekommissionen kom til at spørge: Hvad er der i Vejen med den Lærer, siden der gaar saa mange bort fra hans Skole? Jeg tror, at det vilde være en gavnlig Spore for Statskolelærerne til at røgte deres Hverv, som de bør, og at det omvendt kunde blive Anledning til, at Friskolen blomstrede op paa de Steder, hvor Lærerne havde vist Forsømmelse. Jeg vil altsaa haabe, at det Udvalg, der kommer til at omarbejde dette Forslag, hvad jeg tror det trænger til, ogsaa vil faa den Tanke frem, at Skolepengesystemet ikke bør affattes, men at Skolepengene tværtimod bør betydelig forhøjes og komme til at følge Barnet, hvor det sendes hen for at faa en forsvaerlig Undervisning og Oplysning. Men dernæst vil jeg berøre et andet Punkt, som ikke hidtil er blevet omtalt. I § 1 ser det ud til, at den ærede Minister har haft Øje for, at Undervisningen bør være lidt mere fyldig, og han har derfor foreslaaet, at Barnet skal begynde at gaa i Skole lidt tidligere end hidtil og helst vedblive at gaa lidt længere i Skole end hidtil. Det kan jeg fuldt ud billige. Jeg tror, at i mange Tilfælde kan et Barn godt begynde at gaa i Skole ved 6½ Aars Alderen og arbejde i Skolen med Udbytte. Paa den anden Side indrømmer jeg, at Beslængden med Hensyn til dem spiller en stor Rolle, og der kan derfor